

Ekološke bombe koje smo viđali nedavno, koje plutaju Limom i Drinom, nisu jedine. Širom Srbije građani bacaju sve što stignu u reke ili na rečne obale, pa su prizori raznolikog smeća, u kojem „nema šta nema“ pre pravilo nego izuzetak na ovdašnjim vodotokovima. Kada se govori o podizanju ekološke svesti među građanima, onda bi trebalo imati u vidu da nesavesni pojedinci imaju uzor u lokalnim samoupravama. Ugledaju se na opštinske vlasti koje su od reka napravile gradske deponije. Ljubovija je svoju deponiju smestila na Drini, a Priboj, Prijepolje i Nova Varoš su od Lima napravili smetlište.

Tako Drina može da se podiči podatkom da se na njoj nalazi preko 50 divljih i gradskih deponija. Pored doprinosa građana koji odbačenim flašama i kesama prilježno grade divlja smetlišta s generacije na generaciju, dokoni prebirači po plutajućem đubretu mogu naći i upotrebljene medicinske špriceve, a zasluga za njih pripada Domu zdravlja u Ljuboviji. Ne zaostaju ni komunalne službe, pa je Drina obogaćena ambalažama od ulja, maziva, ali i od kreozana i drugih otrovnih supstanci. Pojedinci i ustanove udruženim snagama daruju reci i gomile iskorišćenih automobilskih guma. Lokalna vlast već godinama obećava da će izmestiti gradsku deponiju. I već godinama ne ispunjava obećanja. Opština je dobijala i novac za saniranje deponije, koji je potrošen, delovi lokacije su sanirani, zatravljeni i zasađeni topolama, ali smeće se sada odlaže samo dvadesetak metara dalje.

Nekada jedna od najčistijih evropskih reka, Lim je danas praktično jedna ogromna kanta za đubre. Ovo đubre je plod bratstva i jedinstva, koje očigledno nije zamrlo bar na ovom polju. Đubretarsku inicijativu prvo pokreće ekološka država Crna Gora, a gomilanju otpada jednako su predani stanovnici svih mesta kroz koje Lim prolazi u susednoj nam državi: Plava, Andrijevica, Berana i Bijelog Polja. Čim se pređe granica, aktivira se Srbija. Na scenu stupaju žitelji Brodareva, Prijepolja, Nove Varoši i Priboja, ne zaostajući u gomilanju otpada za crnogorskim aktivistima. Na kraju, skoromniji ali zato ne manje značajan doprinos daju i stanovnici mesta Rudo, koje se nalazi u Bosni i Hercegovini, u donjem toku reke Lim.

Preduzetništvo, takođe, učestvuje u đubretarskim projektima. Uz Lim je na stotine strugara, pa piljevina koja se baca u reku uništava riblji fond. Najugroženije je Potpečko jezero.

Deponije Priboja, Nove Varoši i Prijepolja nalaze na obalama jezera i Lima. Otpad rekom stiže do jezera, a onda i do hidrocentrale. Turbine često koče ogromne gume, automobilske olupine, uginula stoka, razni plastični otpad. Zastrašujuće deluje i ušće reke Uvac u Lim u samom Priboju, jer se ušće ove dve reke praktično ne vidi od miliona plastičnih flaša.

U neveseloj konkurenciji koja reka u Srbiji će među prvima osvanuti „mrtva“ je i Velika Morava, koja predstavlja kilometarsku deponiju, budući da je zagušena smećem u gotovo čitavom toku. Velika Morava je beskrajna izložba otpada. Tu se nalaze stari automobili, automobilske gume, nameštaj, sve vrste i modeli bele tehnike, o plastici da ne govorimo...

Neki budući arheolozi bi mnogo toga mogli da utvrde o ovom vremenu i na osnovu ostataka iz klanica koji su završili naveliko u Velikoj Moravi. Duž reke ima na hiljade deponija, gotovo na svakih 200 do 300 metara, ili bolje rečeno svuda gde može da se priđe kolima. Od đubreta su se odbranila samo nepristupačna mesta, a to je tek oko deset odsto celokupnog toka reke. Veliku Moravu zagađuju i komunalne industrijske vode, koje su u nju ulivaju preko direktnih ispusta ili preko manjih vodotokova. Sve u svemu, reku združenim snagama đubre i sela i gradovi na njenim obalama.

Školjke starih automobila „krase” i obalu reke Ibar, mogli bi da se pohvale Kraljevčani. Ova ali i druge reke na području Kraljeva su ugrožene čvrstim otpadom koji bacaju građani, ali i otpadnim vodama koje se neprečišćene ispuštaju u reke. Reke ugrožavaju i meštani, ali i vlasnici radnji, kasapnica, proizvodnih pogona koji svoj industrijski otpad istovaruju na obale. Na obalama i u rekama ima kućnog nameštaja, automobila, iznutrica i mrtvih životinja u „komadu”, strugotina...Još je opasniji otpad koji se ne vidi, a menja hemijske karakteristike vode.

Nezaboravni miris Beograda

Najzad, da ne zaobiđemo ni prestonicu. Beograd je imao tu čast da u septembru prošle godine, francuska novinska agencija Frans pres posveti ceo tekst tome kako se gradska vlast obračunava sa otpadnim vodama. Ističući da je Beograd jedina evropska prestonica koja pušta svoje nefiltrirane otpadne vode u drugu najdužu reku na kontinentu, francuski novinari do detalja opisuju kako se izvodi ova operacija. Ona nije tajna, napominje se u tekstu, već je reč o nečemu o čemu niko ne želi da priča. Svi znaju i svi se prave ludi. Zato je neskriven „odvratan smrad koji se širi iz zamućene vode braon boje, pune fekalija koje se ispuštaju u reku”.

Stranci su u istom tekstu mogli da saznaju da Beograd svakako vredi posetiti, jer čuva nešto od egzotike koja odavno ne postoji u mnogim drugim evropskim prestonicama. To je podatak da oko trećine stanovnika glavnog grada Srbije nije povezano na kanalizacionu mrežu i oslanjaju se na septičke jame, čiji sadržaj se izbacuje direktno u reke. Drugim rečima, u Beogradu se i unutar grada i na njegovim rekama može i danas doživeti autentični miris prošlosti.

Izvor: bif.rs